

**ŽELJKA CVIJANOVIĆ, MINISTAR ZA EKONOMSKE ODNOSI
I REGIONALNU SARADNJU U VLADI REPUBLIKE SRPSKE**

Decentralizacija nije smetnja procesu evropskih integracija

BiH niti je jedini relevantan, niti može biti jedini vidljiv nivo u procesu evropskih integracija, jer na tom nivou ne stanuje većina obaveza koje se u tom procesu moraju sprovesti. To je nivo koji može da koordinira, i da prezentuje Evropi ono što je iskoordinisano i usaglašeno kao stav između različitih nivoa vlasti, a ne može da donosi odluke o brojnim pitanjima, jer su za većinu njih nadležni entiteti

D. KOVAČEVIĆ

U vrijeme kada ovo izdanje „Novog Reportera“ izađe iz štamparije, širom Evrope obilježavaće se 9. maj, Dan Evrope. Prigodne svečanosti održavaju se u svim evropskim prijestonicama. Dan Evrope je prilika za aktivnosti i festivale koji Evropu približavaju njenim građanima i narodima. Za posjetioce su tog dana sve institucije Evropske unije otvorene. Tako, na primjer, postoji mogućnost da se prošeta salama gdje se donose glavne odluke Evropske unije u Briselu.

Na taj dan, prije 62 godine Robert Schuman, tadašnji ministar spoljnih poslova Francuske predstavio je svoj prijedlog formiranja Evropske zajednice za uglj i čelik. Ovaj prijedlog, poznatiji kao Schumanova deklaracija, smatra se početkom formiranja onoga što je danas poznato kao Evropska unija.

Danas se deveti maj, uz himnu i zastavu, uzima kao simbol Evrope. Savjet Evropske unije u Milanu 1985. godine donio je odluku kojom se 9. maj svake godine obilježava kao Dan Evrope.

Dan Evrope se obilježava i u Bosni i Hercegovini iako je zemlja dosta daleko od punopravnog članstva u Evropskoj uniji a sam integracioni proces obilježen političkim spletkarenjima u kojima se pokušavaju otkinuti nadležnosti od entiteta. Ipak, kako se približi 9. maj tako raste optimizam i uvjerenja da je BiH ove godine ipak nešto bliže kandidatskom statusu.

„U formalnom smislu jeste“, kaže u intervjuu za „Novi Reporter“ Željka Cvijanović, ministar za ekonomske odnose i regionalnu saradnju u Vladi Republike Srpske, objašnjavajući to usvajanjem Zakona o popisu stanovništva i Zakona o sistemu državne pomoći. „O usklađivanju Ustava BiH sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima se pregovara. A, to znači da se razmatraju modeli sprovođenja odluke Suda u Strazburu kojom se traži otvaranje prostora da pored konstitutivnih naroda i pripadnici 'ostalih' budu predstavljeni u Domu naroda BiH i da mogu učestvovati u procesu kandidovanja za Predsjedništvo BiH. Ukoliko se ispunji taj uslov, stiču se pretpostavke za dobijanje kandidatskog statusa.“

Reporter: Pitanje sprovođenja odluke Suda za ljudska prava u predmetu „Sejdić-Finci“ je već nekoliko godina neriješeno. Stiče se utisak da je cijeli integracioni proces postao talac nesprovođenja te odluke. Zašto to toliko traje?

Cvijanović: Ispostavilo se da je odluka koja tretira pitanje manjina u izbornom procesu, postala zapravo suštinska za status konstitutivnih naroda, što su jasno naglasili predstavnici hrvatskih stranaka. Iz tog razloga nije uspjela ni ideja da se implementacija te odluke podijeli na dva dijela, pri čemu bi potpuno rješavanje pitanja Doma naroda, i izrada mape puta za rješavanje pitanja kandidovanja za

Predsjedništvo BiH, prema tumačenju EU, predstavljalo kredibilan napor. Sada je jasno da se to pitanje mora rješavati u paketu. Osim toga, takvo cjepljenje odluke bilo bi nesprovodivo u praktičnom smislu jer je riječ o Ustavu i znaju se procedure. U maniru eksperimentisanja, kao što je to već uobičajeno u BiH, ova odluka se nastoji produbiti, u smislu da pojedini čak govore i o potrebi redefinisavanja statusa Predsjedništva ili načina odlučivanja. To je sve neprihvatljivo. Treba se držati striktno onog što i jeste suština odluke. Kretanje ka EU će biti sporo i teško iz više razloga, ne samo zbog vremena koje je utrošeno na ovo pitanje.

S obzirom na oprečne stavove u kojim okvirima treba da se traži rješenje?

Trebalo bi da se definiše mehanizam koordinacije evropskih poslova koji će obezbijediti da decentralizovana struktura BiH bude funkcionalna i da se na ureden, i na Ustavu zasnovan način obezbijedi kretanje svih nivoa vlasti u BiH ka EU. Nama je godinama plasirana ideja da će se uniformnost usvajanja i primjene evropske regulative obezbijediti samo ako se izvrši centralizacija ili prenos nadležnosti. Ili da će se obezbijediti prohodnost evropskih zakona ako se njihovo donošenje izuzme iz redovnih procedura odlučivanja i zaštitnih mehanizama. To nije tačno jer postoje različiti modaliteti da usvojite i primjenjujete u praksi nešto što je evropsko pravilo. Adekvatnim mehanizmom koordinacije obezbjeđuje se da svaki nivo vlasti usvaja i sprovodi evropska pravila u oblastima ili pitanjima koja se regulišu evropskim, a ne nacionalnim zakonodavstvom. Političkim formacijama poput ministarskih konferencija u određenim oblastima treba da se utvrde prioriteta, i da se nakon određenog vremena ocjenjuje

Godinama sprovodimo sopstveni akcioni plan postepenog usklađivanja zakonodavstva RS sa regulativom EU na osnovu godišnjih programa rada Vlade i Narodne skupštine.

Osim toga, imamo i akcioni plan koji će se aktivirati kasnije kad se bude zahtijevalo temeljno i potpuno preuzimanje evropskih pravila prema poglavljima evropskog zakonodavstva. A, to znači da smo uz ono što se već radi na polju usklađivanja zakonodavstva identifikovali i sve ono što će trebati da se uradi u narednim fazama. Sad već govorimo o preko 600 zakonskih i podzakonskih akata RS za koje je utvrđen stepen usklađenosti

stepen realizovanosti obaveza na tehničkom i operativnom nivou.

Ali, mehanizam koordinacije, nešto čemu ovih dana većina bh. medija posvećuje dosta pažnje, se ne odnosi samo na usvajanje zakonodavstva?

Naravno. Njime se definišu sva pitanja i odnosi različitih institucionalnih nivoa u procesu pristupanja EU. A, to znači da se pored zakonodavnog aspekta, koji jeste najvažniji, jer se preko njega obezbjeđuje kompatibilnost relevantnih oblasti sa sistemom EU, moraju definisati i druga pitanja. Da bi BiH govorila, kako to EU voli da kaže, jednim glasom, mora da se precizira i način međuvladinog formulisanja stavova, jer bez toga stav koji se prezentuje nije zajednički, kao i način rješavanja sporova u situacijama kada jedan nivo vlasti nastoji da izvrši obavezu za koju nije ustavno nadležan. Koordinacija treba da ponudi odgovore na brojna pitanja i da bude osnov za izradu programa integrisanja, što opet znači da bez takvog modela koordinacije nema ni stvarnog kretanja ka EU. Bez toga sve što se uradi jesu samo pojedinačne akcije, ali nema procesa.

Početak godine, pojedini predstavnici EU, ali i pojedini funkcioneri sa nivoa BiH izlazili su sa prilično optimističnim najavama da je 2012. evropska godina i da će novi Savjet ministara predano raditi na evropskoj agendi. Da li je realan taj optimizam?

Taj optimizam se javio nakon formiranja Savjeta ministara i usvajanja navedena dva zakona. Moramo biti objektivni. Koliko se sjećam, ovo je najmanje treći po redu Savjet ministara koji je spektakularno najavljen na taj način. BiH nivo niti je jedini relevantan niti može biti jedini vidljiv u procesu evropskih integracija, jer na tom nivou ne stanuje većina obaveza koje se u tom procesu moraju sprovesti. Dakle, to je nivo koji može da koordinira, i da prezentuje Evropi ono što je iskoordinisano i usaglašeno kao stav između različitih nivoa vlasti, a ne može da donosi odluke o brojnim pitanjima, jer su za većinu njih nadležni entiteti. Dakle, sve dok se ne definiše novi model koordinacije bez kojeg nema stvarnog kretanja ka EU, u pitanju je vještački, a ne realan optimizam.

Većina stranaka iz Sarajeva osporava tezu da najveći broj evropskih obaveza pripada entitetima?

To je zato što niti su analizirali tu materiju, niti su htjeli da je analiziraju, znajući da će krajnji rezultat biti suprotan njihovim političkim platformama. Mi smo u Vladi Republike Srpske izradili detaljne analize. Rukovodeći se ustavnim nadležnostima Republike Srpske vidjeli smo kakvu ulogu imaju njene institucije u sprovođenju obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), zatim u davanju odgovora na ono šta treba da budu pitanja iz upitnika Evropske komi-

sije, zatim na ono što su obaveze koje se odnose na pregovaračka poglavlja u pristupnim pregovorima i sve druge aspekte ovog procesa, uključujući i učešće u programiranju pomoći EU, odnosno pristupa fondovima EU. Slika je sasvim jasna. Godinama sprovodimo sopstveni akcioni plan postepenog usklađivanja zakonodavstva Republike Srpske sa regulativom EU na osnovu godišnjih programa rada Vlade i Narodne skupštine Republike Srpske. Osim toga, imamo i akcioni plan koji će se aktivirati kasnije kad se bude zahtijevalo temeljno i potpuno preuzimanje evropskih pravila prema poglavljima evropskog zakonodavstva. A, to znači da smo uz ono što se već radi na polju usklađivanja zakonodavstva identifikovali i sve ono što će trebati da se uradi u narednim fazama. Sad već govorimo o preko 600 zakonskih i podzakonskih akata Republike Srpske za koje je utvrđen stepen usklađenosti.

Ako je relevantno samo ono što postigne BiH kao cjelina, a u okviru BiH ne postoji mehanizam koji garantuje koordinisano djelovanje svih nivoa vlasti, ili još nije verifikovano ko šta treba da radi, u čemu je onda svrha da Republika Srpska taj posao radi brže od drugog entiteta?

Prvo, što je to dokaz da svaki nivo vlasti u decentralizovanoj zemlji može da izvršava svoje evropske obaveze ako to želi i da decentralizacija nije smetnja procesu evropskih integracija. Jednoobraznost ne postoji zato što ne postoji mehanizam koordinacije koji će utvrditi i obaveze svakog nivoa vlasti i njihove međusobne odnose u tom procesu. Taj mehanizam još nije definisan jer on mora da uvaži takvu decentralizovanu strukturu, a tome se protive zagovornici centralizacije. Kao rezultat svega toga, dva entiteta su različito kapacitirana za sprovođenje evropskih obaveza i imaju različit politički pristup tom procesu, a nivo BiH zbog toga ne može da vrši svoju koordinirajuću ulogu. Svjesni smo da se vrednuje ukupni zbir postignutog u BiH, ali nam još niko u EU nije rekao da treba da prestanemo da ovo radimo. Mnogi ne vole činjenicu da je Republika Srpska najorganizovaniji dio ovog procesa, ali nam nisu rekli da stanemo. Mnogi misle i da se iza toga krije neki poseban plan.

Da li bismo stali ili usporili da to traže?

Naravno da ne bismo. Radimo ono što je višestruko dobro za Republiku Srpsku. Moramo dodatno jačati naše institucionalne kapacitete za ovaj proces. Vlasništvo nad njim imaju svi nivoi vlasti, i to nije ekskluzivitet nivoa zajedničkih organa BiH. Ovdje nije riječ o euforiji da je EU mjesto u kojem teče med i mlijeko i gdje će biti riješeni svi naši problemi. Ovdje je riječ o zrelosti da razumijete širi kontekst u koji ste stavljeni, da znate da je EU formalno vaš sagovornik, ali da o mnogim pitanjima ne odlučuje sama, da razumijete integra-

Svjesni smo da se vrednuje ukupni zbir postignutog u BiH, ali nam još niko u EU nije rekao da treba da prestanemo da ovo radimo. Mnogi ne vole činjenicu da je Republika Srpska najorganizovaniji dio ovog procesa, ali nam nisu rekli da stanemo. Mnogi misle i da se iza toga krije neki poseban plan

cioni proces i poznajete sve njegove faze, da znate kako funkcionišu decentralizovane zemlje članice EU i da kombinujući mehanizme zaštite koje one primjenjuju sa specifičnostima svog prostora zaštitite svoju autonomiju. Ako funkcioneri sa nivoa BiH hodaju po svijetu i govore da nije članstvo EU samo po sebi cilj, već put ka EU treba da posluži kao sredstvo za unutrašnju transformaciju BiH do koje se ne može doći klasičnim ustavnim promjenama, onda sam sigurna da mehanizme zaštite autonomije treba i dodatno nadograditi. Moramo da znamo gdje idemo, i šta jeste evropski zahtjev koji se mora ispuniti, a šta su manipulacije.

Da završimo u optimističnom prazničnom duhu sa konstatacijom da je sve evidentnije da se određene stvari i pozicije i u Briselu mijenjaju kada je riječ o BiH i, posebno Republici Srpskoj. Utisak je da se komunikacija na relaciji Banjaluka-Brisel popravila.

Tačno je da je intenzivnija i institucionalna i svaka druga komunikacija. Kao što sam rekla ni aktivnosti, ni kontakti nisu ekskluzivitet samo jednog nivoa vlasti. U institucijama EU postoji određeni broj ljudi koji se bave BiH ili regijom koji su profesionalci ili čitave vertikale koje znaju šta im je posao. S njima možete da se slažete ili ne slažete u vezi s nekim pitanjima, ali uvijek ćete dobiti odgovor jer oni vladaju detaljima i nemaju problem da održavaju kontakt sa svakim institucionalnim nivoom u BiH koji je relevantan za proces integracija. A, to znači sa svima. Imate i one koji su sasvim drugačiji, a to su zarobljenici sarajevske političke filozofije. Neki čak i umjesto evropskim vokabularom govore političkim jezikom pojedinih sarajevskih stranaka. Imate i strukture koje su čitav niz godina provele u ambijentu OHR-a i sigurno je da u tom okruženju ne tražite sagovornika. Uglavnom, nema tu nepoznanica. ■